

מדינת ישראל

אליעזר גולדברג
מבקר המדינה

חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973

דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות
לתקופת הבחירות המיוחדות לראש הממשלה
שנערכו ב-6.2.2001

כללי

1. ב-6.2.2001 נערכו בחירות מיוחדות לראש הממשלה. בהתאם לסעיף 10(א) לחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973 (להלן - חוק המימון), על נציגי הסיעות למסור למבקר המדינה, תוך עשרה שבועות מתום החודש שבו פורסמו תוצאות הבחירות, את חשבונותיהן לתקופת הבחירות.
2. בהתאם לסעיף 10(ב) לחוק המימון, על מבקר המדינה למסור ליושב-ראש הכנסת, תוך עשרים שבועות לאחר קבלת החשבונות האמורים, דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות אלה.
3. דין וחשבון זה מתייחס לתוצאות ביקורת החשבונות לתקופת הבחירות המיוחדות לראש הממשלה שתחילתה ב-15.12.2000 וסופה ביום הבחירות 6.2.2001 (להלן -

תקופת הבחירות) של 16 סיעות הזכאיות למימון הוצאות הבחירות שלהן, ואשר ביקשו וקיבלו מיקדמה ואלה הן:

- (1) אלתג'מע אלוחדי אלדמוקרטי (בל"ד);
- (2) האיחוד הלאומי ישראל ביתנו;
- (3) הבחירה הדמוקרטית;
- (4) הליכוד - תנועה לאומית ליברלית;
- (5) המפד"ל - המפלגה הדתית לאומית, המזרחי - הפועל המזרחי;
- (6) העבודה;
- (7) הרשימה הערבית המאוחדת;
- (8) התנועה הערבית להתחדשות;
- (9) חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון - חד"ש (המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחוגי ציבור יהודים וערבים);
- (10) חרות - התנועה הלאומית;
- (11) יהדות התורה המאוחדת והשבת אגודת ישראל - דגל התורה;
- (12) ישראל בעליה בראשות נתן שרנסקי;
- (13) מרצ ישראל הדמוקרטית;
- (14) עם אחד בראשות עמיר פרץ - סיעת העובדים והגימלאים בישראל;
- (15) ש"ס - התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה;
- (16) שינוי - התנועה החילונית בראשות לפיד ופורז.

4. זו לראשונה נערכו בארץ בחירות מיוחדות לראש הממשלה לפי חוק-יסוד: הממשלה. חוק המימון לא הסדיר את נושא המימון של בחירות כאלה. לפיכך נתקבל בכנסת חוק מימון מפלגות (תיקון מס' 22) (הוראות שעה), התשס"א-2000¹ (להלן-תיקון 22), כדי להתאים את חוק המימון להליך זה.

יצויין, כי לאחר הבחירות האמורות, החליף חוק-יסוד: הממשלה² שהתקבל בשנת התשס"א את חוק-יסוד: הממשלה משנת התשנ"ב, וביטל את שיטת הבחירה הישירה של ראש הממשלה.

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 101.

² ס"ח התשס"א, עמ' 158.

5. במקביל לבריקת החשבונות של הסיעות שהציעו מועמדים לראש הממשלה (העבודה והליכוד - תנועה לאומית ליברלית) בדקתי את פעילותם של גופים חוץ-מפלגתיים אשר עשו בתקופת הבחירות תעמולת בחירות לטובת אחד המועמדים, ואשר הכנסותיהם והוצאותיהם לא באו לידי ביטוי בחשבונות הסיעות. לשם כך, הפעלתי את סמכויות החקירה, המוקנות למבקר המדינה בסעיף 26 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].
6. במקרים לא מעטים לגביהם היה חשש, כי הופרו הוראות חוק המימון, העמקתי חקר, ובסופו של דבר הגעתי למסקנה, כי החוק לא הופר. בין אלה נמנים גם מקרים שבהם נעשתה תעמולת בחירות ברורה, אך לא ראיתי בה משום תרומה אסורה. זאת, על-פי אמות המידה שהותוו בדין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות לתקופת הבחירות לכנסת החמש-עשרה³, והן - תוכן המסרים ושאלת קיומה של זיקה אירגונית לסיעה. יודגש לפיכך, כי העדר אזכורם בדין וחשבון זה, של תופעות ומעשים שהועלו בפני, אין פירושו בהכרח כי לא נבדקו.

תוצאות הביקורת

7. קביעת תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות ורשימות המועמדים נעשתה בהסתמך על בדיקת חשבונות הסיעות לפי שיטות ביקורת מקובלות, חוות-דעת רואי חשבון, השלמות, תיקונים והסברים של הסיעות במהלך הביקורת, הצהרות של נציגי הסיעות שנתקבלו כראיה לפי סעיף 9(ג) לחוק המימון, וכן ממצאים שעלו בחקירות שנעשו לפי סעיף 26 לחוק מבקר המדינה.

קיום הנחיות מבקר המדינה

8. בהתאם לחוק המימון, על כל סיעה לנהל את מערכת החשבונות שלה לפי הנחיות מבקר המדינה ולרשום את הכנסותיה ואת הוצאותיה בהתאם להן.

³ נמסר ליושב ראש הכנסת ופורסם בכ' בשבט התש"ס (27 בינואר 2000), עמ' 4-1 - 8-1.

9. בסוף דצמבר 2000 תיקנתי את ההנחיות, גם כדי להתאימן להליך של בחירות מיוחדות לראש הממשלה⁴. אנשי משרדי הודיעו לסיעות על תיקון ההנחיות וגם המציאו להן את התיקונים. בין היתר, קבעתי הנחיות מיוחדות לריכוז פירסומי הסיעות והתיעוד הקשור לכנסים שערכו. הסיעות לא הקפידו על קיומן של הנחיות ספציפיות אלה. החלטתי, כי בהיות ההנחיות חדשות וטרם הוטמעו, לא אמצה הפעם את הדין עם הסיעות, ולא אתן בגין אי-קיום הנחיות אלה בלבד, דין וחשבון לא חיובי על תוצאות ביקורת חשבונותיהן.

10. לגבי סיעת העבודה קבעתי, שהיא לא ניהלה את חשבונותיה בתקופת הבחירות לפי הנחיות מבקר המדינה.

הוצאות

11. על פי הדוחות הכספיים שנמסרו לצוות הביקורת, הסתכמו הוצאות הבחירות של 16 הסיעות בכ-108.2 מיליון ש"ח (ראו נספח).

12. בתיקון 22 נקבע לגבי הבחירות המיוחדות שנתקיימו ב-6.2.2001, כי תקרת ההוצאות של סיעות שהציעו מועמד לראש הממשלה היא 35.5 יחידות מימון, שערכן כ-47 מיליון ש"ח (ראו להלן). תקרת ההוצאות של סיעה, אשר לא הציעה מועמד לראש הממשלה, שווה לסכום המימון הממלכתי לו היא זכאית. משמע, 14 הסיעות, אשר לא הציעו מועמד לראש הממשלה, לא יכלו להוציא כספים ממקורות מימון נוספים על המימון הממלכתי לו היו זכאיות.

13. לגבי שתי סיעות קבעתי, כי לא עמדו בתקרת ההוצאות שנקבעה בסעיף 7 לחוק המימון, והן: **אלתג'מע אלוחדי אלדמוקרטי (בל"ד) ושינוי - התנועה החילונית בראשות לפיד ופורז**.

14. הסנקציה המנדטורית שנקבעה בסעיף 10(ה)(2) לחוק המימון בגין חריגה מתקרת ההוצאות, היא שליש מסכום החריגה, ובלבד שסכום ההחזרה או השלילה של מימון לא יעלה על 20% מסכום המימון מאוצר המדינה.

15. בתיקון 22 נקבע, כי על סיעה המציעה מועמד לראש הממשלה, להחזיר לאוצר המדינה את היתרה שתיווצר, אם הוצאות הבחירות שלה יהיו נמוכות מצירוף הסכום

⁴ הנחיות מימון מפלגות (ניהול חשבונות סיעה) (תיקון), התשס"א 2000, ק"ת התשס"א, עמ' 226.

המגיע לה מאוצר המדינה יחד עם סכום התרומות שאספה (ראו להלן). לגבי סיעה שאינה מציעה מועמד לראש הממשלה נקבע, כי אם הוצאות הבחירות שלה נמוכות מהסכום המגיע לה למימון הוצאות הבחירות שלה, תחזור היתרה לאוצר המדינה.

16. בבדיקת חשבונות הסיעות שלא הציגו מועמד לראש הממשלה נמצא, כי סיעות רבות כללו בחשבונותיהן לתקופת הבחירות המיוחדות לראש הממשלה הוצאות שהן במהותן הוצאות שוטפות, ואשר מקומן במערכת החשבונות השוטפים שלהן, כגון: הוצאות בגין שכר לעובדים הקבועים; הוצאות קבועות בגין שכר דירה וארנונה לסניפים קבועים; ורכישת ציוד קבוע. שיוך כזה מעלה את הוצאות הבחירות של הסיעות ומקטין את עודפי המימון שעליהן להחזיר לאוצר המדינה. עובדי משרדי בדיקו בקפידה את חשבונות הסיעות ושייכו את הוצאותיהן למערכת החשבונות המתאימה. פרטים על עודפי המימון שעל הסיעות להחזיר לאוצר המדינה מופיעים בנספח.

17. בתקופת הבחירות המיוחדות לראש הממשלה בלטה תופעה של סיעות אשר קראו להטיל בקלפי פתק לבן או להחרים את הבחירות, כמפורט להלן:

(1) **התנועה הערבית להתחדשות** קראה להטיל פתק לבן;

(2) **חזית דמוקרטית לשלום ולשיוויון - חד"ש (המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחוגי ציבור יהודים וערבים)** אף היא קראה להטיל פתק לבן;

(3) **אלתג'מע אלוחדי אלדמוקרטי (בל"ד) (להלן - בל"ד)** קראה להחרים את הבחירות;

(4) **התנועה הערבית המאוחדת (להלן - רע"ם)** קראה להחרים את הבחירות.

18. יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-16 ולראש הממשלה, כבוד שופט בית המשפט העליון מישאל חשין, נדרש לשאלה שהובאה בפניו אם הוצאות בל"ד ורע"ם להחרים את הבחירות מהוות "הוצאות בחירות". בהחלטתו קבע, כי עניין זה אינו בסמכותו כיו"ר ועדת הבחירות המרכזית. עם זאת, באימרת אגב הוסיף:

"ואחרי כל זאת, ולמעלה מן הצורך, אומר, כי לו הוטל עליי להכריע בשאלה כי-אז נתקשיתי לסווג כ'הוצאות בחירות' הוצאות המוצאות לתכלית שיכנועם של בוחרים שלא להשתתף בתהליך הדמוקרטי של הבחירות. ישראל היא מדינה דמוקרטית, ואם סיעה, מפלגה או קבוצת אנשים כלשהי סוברת כי אין זה ראוי להשתתף בבחירות, זכותה עומדת לה להביע דעתה ולנסות לשכנע בוחרים שלא להשתתף בהליכי הבחירות. בה-בעת נזכור כי הבחירות נערכות על-פי חוק ובידי המדינה, לאמור, המדינה - כמדינה ששלטון החוק

שורר בה - מעוניינת כי תיערכנה בחירות. על רקע זה, לפלא יהיה הדבר בעיניי אם נפרש את החוק על דרך זו, שהמדינה תממן פעילות הנוגדת את עניינה בקיום הבחירות. ואולם, כאמור, דבריי אין לפרשם אלא כאימרת-אגב. בתפקידי כיו"ר ועדת הבחירות - תפקיד שאינו כולל סמכות לחוות דעה בשאלה שהוצגה לי - נתקשיתי למצוא היתר לעצמי, בנסיבות הענין, להימנע מלהביע את דעתי האישית."

19. אכן, מבחינת התפיסה הרעיונית משכנעים דבריו של כבוד השופט חשין, אולם עיון בלשון החוק מביאני למסקנה כי המחוקק הוא שכלל אף פעילות אשר כזאת במסגרת המימון. הגדרת "הוצאות בחירות" בחוק המימון רחבה ביותר והיא חלה על כל ההוצאות המיוחדות "שהוצאו בתקופת הבחירות". והרי אין חולק הן על כך שההוצאות היו מיוחדות והן על כך שהוצאו בתקופת הבחירות. הנה כי כן, המחוקק שהתיר הוא שמוסמך לאסור, אם רצונו בכך, ולי אין אלא החוק כלשונו כיום.

הכנסות

20. חוק המימון מביטח לסיעות מימון ממלכתי מאוצר המדינה להוצאות הבחירות המיוחדות שלהן. סך כל המימון המגיע לסיעות מסתכם בכ-102.4 מיליון ש"ח, מתוכו כ-79.5 מיליון ש"ח לסיעות שהציעו מועמד, וכ-22.9 מיליון ש"ח לסיעות שלא הציעו מועמד לראש הממשלה.

21. בהתאם לתיקון 22, סיעות שהציעו מועמד לראש הממשלה היו רשאיות לגייס תרומות בסכום מירבי כולל השווה ל-5.5 יחידות מימון, שערכן כ-7.3 מיליון ש"ח. ההגבלות שנקבעו בחוק המימון לעניין קבלת תרומות חלו עליהן כמובן, בתקופת הבחירות. קרי, סעיף 8 לחוק המימון, שאוסר על סיעה לקבל, במישרין או בעקיפין, תרומה מתאגיד, בין בארץ ובין בחוץ לארץ, וכן ממי שאינו "בוחר" כמשמעותו בחוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה [נוסח משולב], התשכ"ט-1969. כמו כן מגביל סעיף 8 לחוק המימון את גובה התרומה שמותר לסיעה לקבל מאדם ובני ביתו הסמוכים על שולחנו (להלן - יחיד). בהתאם לתיקון 22, בתקופת הבחירות עמד גובה התרומה המותרת מיחיד על 10,000 ש"ח.

22. לעומת זאת, הסיעות שלא הציעו מועמד לראש הממשלה היו רשאיות להוציא הוצאות בחירות רק במסגרת המימון לו היו זכאיות מאוצר המדינה. משמע, סיעות אלה לא היו רשאיות לגייס תרומות ממקורות כלשהם, לצורך מערכת הבחירות.

23. לגבי סיעת העבודה קבעתי, שהיא לא עמדה, בתקופת הבחירות, במגבלות הקבועות בחוק המימון בעניין קבלת תרומות.

24. בתיקון להנחיות קבעתי הוראות שונות הנוגעות לדיווח, מידי שבוע, על תרומות ששוויין 1,500 ש"ח ויותר. כמו כן הוריתי לפרסם תרומות כאלה באתרי האינטרנט של הסיעות. ואכן, שתי הסיעות שהציעו מועמד לראש הממשלה, והיו על כן רשאיות לגייס תרומות, דיווחו לי מדי שבוע על תרומות מיחידים שגובהן 1,500 ש"ח ומעלה. הפרטים אודות תרומות אלה פורסמו באתר האינטרנט של משרדי ובאתרי האינטרנט של סיעות אלה.

סיכום הדוח

25. 13 הסיעות המפורטות להלן ניהלו, בתקופת הבחירות, מערכת חשבונות לפי הנחיות מבקר המדינה;

הוצאות הבחירות שלהן בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בסעיף 7 לחוק המימון;

ההכנסות שלהן בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בחוק המימון.

ואלה שמות הסיעות:

- (1) האיחוד הלאומי ישראל ביתנו;
- (2) הבחירה הדמוקרטית;
- (3) הליכוד - תנועה לאומית ליברלית;
- (4) המפד"ל - המפלגה הדתית לאומית, המזרחי - הפועל המזרחי;
- (5) הרשימה הערבית המאוחדת;
- (6) התנועה הערבית להתחדשות;
- (7) חזית דמוקרטית לשלום ולשוויון - חד"ש (המפלגה הקומוניסטית הישראלית וחוגי ציבור יהודים וערבים);
- (8) חרות - התנועה הלאומית;
- (9) יהדות התורה המאוחדת והשבת אגודת ישראל - דגל התורה;
- (10) ישראל בעליה בראשות נתן שרנסקי;

- (11) **מרצ ישראל הדמוקרטי**;
- (12) **עם אחד בראשות עמיר פרץ - סיעת העובדים והגימלאים בישראל**;
- (13) **ש"ס - התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה**;

26. לגבי שלוש סיעות אני קובע, כי הדוח לגבי חשבונותיהן אינו חיובי, ואלה הן:

- (1) **אלתג'מע אלוחדי אלדמוקרטי (בל"ד)**;
- (2) **העבודה**;
- (3) **שינוי - התנועה החילונית בראשות לפיד ופורז**.

אלתג'מע אלוחדי אלדמוקרטי (בל"ד)

27. הסיעה ניהלה את חשבונותיה בתקופת הבחירות בהתאם להנחיות מבקר המדינה.

הוצאות הסיעה בתקופת הבחירות חרגו מתקרת ההוצאות שנקבעה בסעיף 7 לחוק המימון בסכום של 2,057 ש"ח.

הכנסותיה של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בחוק המימון.

בהתאם לסעיף 10(ה)2 לחוק המימון, הסנקציה המנדטורית בגין חריגה מתקרת ההוצאות שנקבעה בסעיף 7 לחוק המימון היא שליש מסכום החריגה, קרי 685 ש"ח⁵.

העבודה

28. הסיעה לא ניהלה את חשבונותיה בהתאם להנחיות מבקר המדינה. בעיקר התבטא הדבר בכך, שבחשבונותיה לא שיקפה חלק מהוצאות התנועה הקיבוצית, אשר פעלה לקידום מועמדותו של מר אהוד ברק לראש הממשלה. כמו כן הסיעה לא שיקפה בחשבונותיה: את פעילותה של העמותה "משמרות השלום והדמוקרטיה – הארבעה

⁵ מאחר שהסיעה לא מסרה את חשבונותיה לתקופה השוטפת (1.6.1999-28.2.2001) למבקר המדינה, לא ישולם לסיעה כל תשלום לפי חוק המימון, לרבות השלמת המימון לתקופת הבחירות בשיעור של 15% (ראו בדוח על תוצאות ביקורת החשבונות השוטפים של הסיעות בכנסת החמש-עשרה המתפרסם ביחד עם דוח זה).

29. בנובמבר לזכר רבין" (להלן - עמותת משמרות השלום); הוצאות בגין שמונה כנסים; ושכירת שני מטות בחירות ואת מקורות המימון להם.
- גם לאחר הוספת עלות הפעילות האמורה להוצאות הסיעה, הוצאותיה הן בגבולות האמורים בסעיף 7 לחוק המימון.
30. אשר להכנסות, פעילות התנועה הקיבוצית ופעילות עמותת "משמרות השלום" מהוות תרומה לסיעה בניגוד להוצאות סעיף 8 לחוק המימון. אומדן שווי פעילויות אלה הוא כ-347,500 ש"ח.
- כמו כן לא ידועים מקורות המימון לקיום שמונה כנסים ולשכירת שני מטות בחירות. לפיכך לא ניתן לקבוע אם היו בגבולות האמורים בסעיף 8 לחוק המימון. אומדן שווי פעולות אלה הוא כ-60,000 ש"ח.

פעילות התנועה הקיבוצית בתקופת הבחירות

31. התנועה הקיבוצית⁶ החליטה להתגייס בתקופת הבחירות לפעול לטובת בחירתו של מר אהוד ברק לראש הממשלה.
- המחלקות הפוליטיות של התנועה הקיבוצית המאוחדת (להלן - התק"מ) והקיבוץ הארצי (להלן - הקבה"א) עסקו במגוון פעילויות, כגון: יצירת אוירה חיובית בקיבוצים; גיוס חברים למשימות שונות, ובהן איוש צמתים, קיום כנסים ותליית שלטים; ביום הבחירות עצמו - איוש קלפיות המכונות "קשות" (קלפיות הממוקמות באזורים חרדיים בבני ברק, בירושלים ובבתי כלא), ביצוע הסעות וקריאה "לצבוע" את השטח.
32. התנועה הקיבוצית התחילה את פעילותה לטובת מר אהוד ברק בכנס שערכה, בתחילת ינואר 2001, באולם הקיבוץ הארצי. מטרת הכנס היתה לגבש, לארגן ולשבץ קבוצות במערך הפעילות לטובת מר אהוד ברק.
33. מטה הבחירות המרכזי של התק"מ מוקם במשרדי התנועה בסמינר אפעל באחריותו של מר יגאל צחור, יושב ראש המחלקה הפוליטית של התק"מ ומזכיר מחוז הקיבוצים

⁶ גוף שאיחד בדצמבר 2000 את התנועה הקיבוצית המאוחדת ואת הקיבוץ הארצי.

במפלגת העבודה. עיקר פעילות המטה התרכזת בשני תחומים: ההסברה בתוך הקיבוצים - באמצעות מודעות בעיתונים, סרטי הסברה ומרצים, והכנות ליום הבחירות, כולל תיכנון ושיבוץ חברי קיבוצים בוועדות קלפי "קשות" ואירגון ומערכת היסעים שתצא להחליף משמרות באותן קלפיות.

34. מר יגאל צחור ביקש מהסיעה, ב-11.1.2001, להעביר למטה הבחירות בקיבוצים, תקציב לאירגון בסכום של 174,000 ש"ח, תקציב להסברה בסכום של 41,000 ש"ח, וכן תקציב נוסף ליום הבחירות. בסוף ינואר 2001, סמוך לבחירות, חתמה העבודה עם "מפעלי תק"מ בע"מ" על הסכם, בו נקבע, כי הסיעה תקבל שירותי "ארגון קלפיות קשות" מהתק"מ ובתמורה תשלם הסיעה לתק"מ סכום של 174,000 ש"ח. הסיעה לא העבירה לתק"מ את הסכומים הנוספים שנתבקשו, ליום הבחירות ולהסברה.

35. החקירה העלתה, כי התק"מ השתמשה בתשלום שהועבר לה על ידי הסיעה, כדי להפיק סרט לבחירות; לקיים כנס למען בחירתו של מר ברק; ולשלם את שכרם של עובדים קבועים בתק"מ, בהם רכזי האזורים, שעיקר עיסוקם בתקופת הבחירות היה לפעול לטובת בחירתו של מר ברק לראש הממשלה. משמע, הסכום שהסיעה שילמה לתק"מ שימש לפעולות שאינן בגדר "ארגון קלפיות קשות" כפי שנקבע בהסכם, ואילו "ארגון הקלפיות הקשות" נעשה ללא קבלת תמורה מהסיעה.

36. כמו כן, התק"מ הוסיפה והוציאה ממקורותיה שלה כספים, בעבור פעילויות שונות לטובת בחירתו של מר ברק לראש הממשלה, בסכום של כ-84,000 ש"ח. המדובר בפעילויות, כגון: מודעות בעיתונים, קיום כנסים, הסעות לאסיפת בחירות ורכישת אוהלים.

37. אומדן פעילות התק"מ ל"ארגון הקלפיות הקשות" הוא כפי שנקבע בהסכם בינה לבין הסיעה, כ-174,000 ש"ח. פעילות זו היא בגדר תרומה בניגוד לאמור בסעיף 8 לחוק המימון. בסך הכל, קיבלה הסיעה תרומה בשווי כולל של 258,000 ש"ח מהתק"מ.

38. מטה הבחירות של הקבה"א, שפעל ברחבי הארץ נוהל בצורה שונה: מר נחמיה סל, מרכז המחלקה הפוליטית של הקבה"א, אשר כיהן בתקופת הבחירות כמנהל מטה הבחירות מטעם הקבה"א, פעל מבית מפלגת העבודה ברח' הירקון 110 בכל תקופת הבחירות, ובמסגרת תפקידו הפיק אירועים וסיפק חומרי תעמולה וציוד אחר לפעילי השטח. המטה גם גייס חברים מקיבוצי הקבה"א לאיוש קלפיות ביום הבחירות בכל רחבי הארץ.

39. החקירה העלתה, כי בין הסיעה לבין הקבה"א לא נערכה התקשרות בכתב, לפיה יקבעו מסגרות היחסים ביניהם, כולל התמורה אותה תשלם הסיעה בגין שכר והוצאות של מנהל המטה ורכזים אזוריים. אומדן עלויות שכר פעילות מנהל מטה הבחירות והרכזים האזוריים של הקבה"א, כולל הוצאות, הוא כ-50,000 ש"ח.
40. כמו כן, בספרי החשבונות של הקבה"א נרשמו בתקופת הבחירות הוצאות שעניינן בחירות ואשר הסתכמו בכ- 26,000 ש"ח. הוצאות אלה כללו: פירסום מודעות תמיכה במועמדותו של מר ברק; שכירות רכב עבור פעיל מרכזי; רכישת דגלוני רכב עם לוגו: "התנועה הקיבוצית עם אהוד ברק" והזמנת צוות הסרטה ל"כיכר רבין" בתל-אביב, ל-6.2.2001, כדי להסריט את חגיגות הנצחון, אם ייבחר מר אהוד ברק לראשות הממשלה. בסך הכל, אומדן הוצאות הקבה"א לצורך הבחירות מסתכם בכ-76,000 ש"ח, והסיעה לא שילמה תמורה עבור פעילות זו.
41. אני קובע, כי פעילות התנועה הקיבוצית, בשווי כולל של כ-334,000 ש"ח, מהווה תרומה לסיעה, בניגוד לסעיף 8 לחוק המימון.
42. כמו כן מערכת החשבונות של הסיעה לא היתה שלמה, בניגוד להנחיות מבקר המדינה, באשר לא שיקפה בחשבונותיה את פעילות התנועה הקיבוצית.
43. מן הראוי להדגיש, שלא עצם שיתוף הפעולה בין סיעת העבודה לבין התנועה הקיבוצית הוא המנוגד להוראות חוק המימון; אלא שבשפות כזו, הכרח הוא כי כל ההוצאות יבואו מכספי הסיעה, וישתקפו בחשבונותיה.

משמרות השלום והדמוקרטיה - הארבעה בנובמבר לזכר רבין

44. מטרתה העיקרית של העמותה "משמרות השלום והדמוקרטיה - הארבעה בנובמבר לזכר רבין", הן שמירת זכרו, פעלו ודרכו של ראש הממשלה שנרצח, מר יצחק רבין ז"ל ושמירת הדמוקרטיה במדינת ישראל וביסוסה כערך עליון. העמותה פירסמה, ב-2.2.01, מודעה בעיתון תחת הכותרת "כל הדרך עם ברק" בדבר שיירת כלי רכב שתצא ב-3.2.01 מצומת גלילות, תנוע עד קרית שמונה, שם יתקיים כנס בהשתתפות ראש הממשלה מר ברק. מטרת השיירה: הצדעה למר ברק על היציאה מלבנון והשקט בגבול הצפון.

45. החקירה העלתה, כי יו"ר העמותה התנדב, בתקופת הבחירות, למטה המתנדבים של הסיעה. כמו כן הוא היה פעיל באירגון שיירה של משאיות במרכז הארץ, והשתתף בשתי שיירות נוספות של מכוניות כמוביל השיירות; לכל שיירה הביא עימו משאית של חברה שהוא משמש כמנכ"ל שלה, ועל המשאיות נתלו שלטי תעמולת בחירות. לחברה לא שולמה תמורה בגין השימוש במשאיות אלו בשיירות המכוניות.

46. אני קובע, כי יש לראות את עלות פירסום המודעה ואת העמדת שתי המשאיות, במסגרת שיירות המכוניות, ללא תמורה, בבחינת תרומה לסיעה, בניגוד לסעיף 8 לחוק המימון. אומדן שווי התרומה הוא כ-13,500 ש"ח.

כמו כן מערכת החשבונות של הסיעה לא היתה שלמה, בניגוד להנחיות מבקר המדינה.

47. בהתחשב באופי החריגה ובמידתה, ולאחר ששקלתי, בין היתר, את ההסברים שקיבלתי מנציגי הסיעה, אני ממליץ, בתוקף סמכותי לפי סעיף 10(ה)(3) לחוק המימון, להשית על הסיעה שלילה של השלמת מימון הוצאות הבחירות בסכום של 250,000 ש"ח, ולא בשיעור המירבי של 15%, שערכם כ-6 מיליון ש"ח. כמו כן, בהתאם לסעיף 8(ה) לחוק המימון, על הסיעה להעביר לאוצר המדינה סכום של 250,000 ש"ח, ולא את מלוא כפל התרומה הבלתי חוקית, המסתכם ב-815,000 ש"ח.

שינוי - התנועה החילונית בראשות לפיד ופורז

48. הסיעה ניהלה את חשבונותיה בתקופת הבחירות בהתאם להנחיות מבקר המדינה.

הוצאות הסיעה בתקופת הבחירות חרגו מתקרת ההוצאות שנקבעה בסעיף 7 לחוק המימון בסכום של 123,860 ש"ח.

הכנסותיה של הסיעה בתקופת הבחירות היו בגבולות האמורים בחוק המימון.

49. בהתאם לסעיף 10(ה)(2) לחוק המימון, הסנקציה המנדטורית בגין חריגה מתקרת ההוצאות שנקבעה בסעיף 7 לחוק המימון היא שליש מסכום החריגה, קרי 41,286 ש"ח.

אליעזר גולדברג

מבקר המדינה

ירושלים, י"ג בתשרי התשס"ב

30 בספטמבר 2001